

УДК 349(477)(082)+378.147:349(477)(082)
ББК 67.407(4Укр)я43+74.58:67.407(4Укр)я43
З-414

Відповідальний редактор *І. І. Каракаш*

Матеріали видано в авторській редакції.

Друкуються відповідно до наказу ректора Національного університету «Одеська юридична академія» № 2873—41 від 20.07.2016 року

Збірник матеріалів Першого зібрання фахівців споріднених кафедр з обговорення актуальних наукових проблем та методики викладання аграрного, земельного, екологічного та природоресурсного права у вищих навчальних закладах України (м. Одеса, 9–10 вересня 2016 року) / відп. ред. проф. І. І. Каракаш. — Одеса : Юридична література, 2016. — 260 с.

ISBN 978–966–419–269–6

Збірник матеріалів Першого зібрання фахівців споріднених кафедр з обговорення актуальних наукових проблем та методики викладання аграрного, земельного, екологічного та природоресурсного права у вищих навчальних закладах України, містить тези доповідей учасників даного зібрання.

Видання буде корисним для наукових працівників, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів вищих юридичних навчальних закладів, юристів-практиків.

УДК 349(477)(082)+378.147:349(477)(082)
ББК 67.407(4Укр)я43+74.58:67.407(4Укр)я43

ISBN 978–966–419–269–6

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2016

Кульчій Інна Миколаївна,

канд. юрид. наук, асистент кафедри земельного та аграрного права
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Нормативною передумовою формування законодавства про сталий розвиток сільських територій в нашій державі є Закон України від 17 жовтня 1990 р. (в редакції від 15 травня 1992 р.) «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві», в преамбулі якого зазначається, що пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу об'єктивно впливає з виняткової значущості та незамінності виробленої продукції сільського господарства у життєдіяльності людини і суспільства, з потреби відродження селянства як господаря землі, носія моралі та національної культури. Високий рівень соціально-економічного розвитку села є основною умовою продовольчого та сировинного забезпечення республіки, її економічної незалежності.

Законом України від 18 жовтня 2005 р. «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» передбачено, що основні засади державної аграрної політики спрямовані на забезпечення сталого розвитку аграрного сектору національної економіки системності та комплексності під час здійснення заходів з реалізації державної аграрної політики всіма органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

У подальшому, з метою ефективного розвитку аграрного сектору шляхом забезпечення єдності економічних, соціальних та екологічних інтересів суспільства для стабільного забезпечення населення якісною, безпечною, доступною вітчизняною сільськогосподарською продукцією та промисловості сільськогосподарською сировиною, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2013 р. № 806-р було схвалено Стратегію розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року.

Серед стратегічних цілей розвитку аграрного сектору передбачено: гарантування продовольчої безпеки держави; забезпечення прогнозованості розвитку та довгострокової стійкості аграрного сектору шляхом розвитку різних форм господарювання; сприяння розвитку сільських населених пунктів та формування середнього класу на селі шляхом забезпечення зайнятості сільського населення та підвищення рівня доходів; підвищення рівня інвестиційної привабливості галузей аграрного сектору та фінансової безпеки сільськогосподарських під-

приемств; підвищення конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції, ефективності галузей, забезпечення стабільності ринків; розширення участі України у забезпеченні світового ринку сільськогосподарською продукцією; раціональне використання земель сільськогосподарського призначення та зменшення техногенного навантаження аграрного сектору на навколишнє природне середовище.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 р. № 995-р схвалено Концепцію розвитку сільських територій, якою окреслено головні пріоритети розвитку сільських територій та механізм підготовки аграрного та сільського сектору держави до функціонування в умовах зони вільної торгівлі з ЄС. Метою Концепції є створення необхідних організаційних, правових та фінансових передумов для сільського розвитку шляхом: диверсифікації економічної діяльності; збільшення рівня реальних доходів від сільськогосподарської та несільськогосподарської діяльності на селі; досягнення гарантованих соціальних стандартів і покращення умов проживання сільського населення; охорони навколишнього природного середовища, збереження та відновлення природних ресурсів у сільській місцевості; збереження сільського населення як носія української ідентичності, культури і духовності; створення умов для розширення можливостей територіальних громад села, селища для розв'язання існуючих в них проблем; приведення законодавства у сфері сільського розвитку у відповідність із стандартами ЄС. Реалізація Концепції дасть змогу перемістити фокус аграрної політики держави з підтримки аграрного сектору економіки на підтримку сільського розвитку – поліпшення якості життя та економічного благополуччя сільського населення.

Крім того, Міністерством аграрної політики та продовольства України оприлюднено проект Єдиної комплексної стратегії та плану дій розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2015–2020 роки, в якому одним із стратегічних пріоритетів передбачено «Сільський розвиток – відродження українського села». Зазначається, що розробка політики сільського розвитку стимулюватиме і сприятиме збалансованому територіальному і сталому розвитку сільської місцевості, сільських територіальних громад і всієї економіки сільських територій країни.

Відтак, у 2015–2020 рр. пропонується спрямувати підтримку розвитку сільського господарства та сільської місцевості за чотирма критично важливими напрямками, а саме формування: а) необхідної інституціональної, правової та стратегічної бази розвитку сільського господарства та сільських територій для управління та підтримки впровадження реалізації політики розвитку сільських територій; б) рамкової політики інвестування підтримки сільськогосподарських

підприємств, спрямованої передусім на зміцнення та підвищення конкурентоспроможності малих сільськогосподарських виробників; в) рамкової політики інвестування підтримки суб'єктів господарювання, що здійснюють несільськогосподарську діяльність, спрямованої передусім на стимулювання господарської діяльності зі створення доданої вартості у сільській місцевості та диверсифікації господарської діяльності у сільській місцевості; г) рамкової політики інвестування, що стимулює організацію та мобілізацію ресурсів сільських територіальних громад та розвиток державно-приватного партнерства за участю сільських громад, аграрних підприємств, представників громадянського суспільства та місцевих органів влади [1].

Проте законодавство у сфері сталого розвитку сільських територій на сьогодні є недосконалим і розгалуженим, тому нині актуальною є думка, висловлена професором А. М. Статівкою щодо доцільності розроблення та прийняття закону «Про сталий розвиток сільських територій». Запропонований закон, по-перше, дав би змогу закріпити визначення сталого розвитку сільських територій, оскільки, фахівці, представники юридичної і економічної наук повинні оперувати легально закріпленими категоріями. По-друге, такий закон став би базисним. Він дозволив би відокремити виробничу сферу на селі від соціальної сфери села і сталого розвитку сільських територій, а отже зумовив би окреме фінансування, матеріально-технічне забезпечення цієї сфери. По-третє, такий закон, як нормативний акт вищої юридичної сили, визначив би правові, економічні та організаційні основи реалізації державної аграрної політики щодо сталого розвитку сільських територій [2, с. 50].

Удосконалення аграрного законодавства щодо сталого розвитку сільських територій має важливе значення задля комплексного розвитку екологічної, економічної та соціальної сфер села, які повинні перебувати у взаємодії і взаємозв'язку для того, щоб використання природних ресурсів сільських територій задовольняло потреби нинішнього покоління та здійснювалося без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти власні потреби.

Список використаних джерел

1. Єдина комплексна стратегія та план дій розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2015–2020 роки: проект / Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/node/16025#principles>.
2. Актуальні питання аграрного права України: теорія і практика : монографія / за ред. д-ра юрид. наук, проф. А. М. Статівки. – Х. : ФІНН, 2010. – 240 с.